

Synscentralen

Færgegårdsvej 15 H
4760 Vordingborg

Tlf.: 55 36 33 33
sc@vordingborg.dk

<https://www.vordingborg.dk/synscentralen/>

Årsrapport 2023

Synscentral for blinde og svagsynede i kommunerne:
Faxe, Guldborgsund, Lolland, Næstved og Vordingborg

Årsrapport 2023

Synscentralen i Vordingborg
Færggårdsvej 15 H
4760 Vordingborg

Tlf.: 55 36 33 33

E-mail: sc@vordingborg.dk

Web: <https://vordingborg.dk/synscentralen/>

Februar 2024

Redaktion, statistik og korrektur: Uffe Wever Pedersen og Per Nielsen

Billedmateriale: Situationer på Synscentralen, Synscenter Refsnæs samt Colourbox

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Forord	4
Artikler	5
Nyt hjælpemiddel i indskolingen og på mellemtrinnet	5
Ny på Synscentralen – og ny på synsområdet	7
Det er ikke kun synet, vi ser	10
Synsforbedring hos personer med tør AMD	15
Eksperimentariet ”SynsExpo” på Næstved Bibliotek	17
Opgørelser	19
Børneområdet	19
Voksne blinde og svagsynede	21
Fælles optællinger (børn og voksne)	24
49 års oversigt	27
Regnskab	28
Lov om social service: 2014 – 2023 oversigt	28
Budget 2023 (jf. Leveringsaftale for 2022)	29
Regnskab 2023	29
Regnskabsbemærkninger 2023	30
Virksomhedsgrundlag	31
Leveringsaftale 2022-2025	31
Lovgrundlag	33
Synscentralens bestyrelse ultimo 2023	34
Normering og medarbejderforudsætninger	35
Medarbejderoversigt	36
Ordforklaring	37

Forord

Kære læser

Vi præsenterer hermed Årsrapport for Synscentralen Vordingborg for 2023.

Rapporten giver med 5 faglige artikler et indblik i nogle af Synscentralens opgaver samt i de temaer, der har været særligt aktuelle, i det forløbne år.

Desuden rummer rapporten en statistik-del, som dels rummer data for 2023, og som dels viser sammenlignelige data for tidligere år.

På grund af skift til nyt journalsystem er rapportens statistik-del i år på basis af nøjagtige optællinger for månederne januar – oktober og på basis af estimater for årets resterende 2 måneder.

Vi ønsker god læsning!

Per Nielsen
Leder af Synscentralen

Artikler

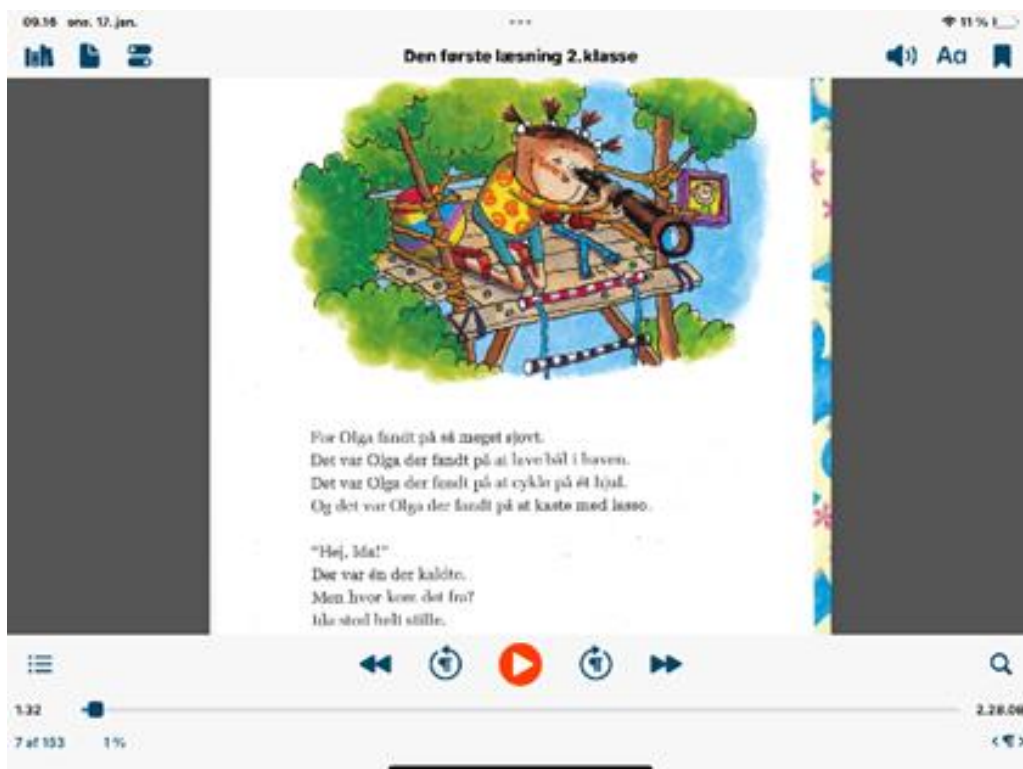
Nyt hjælpemiddel i indskolingen og på mellemtrinnet

AF BENTE E. PEDERSEN, SYNSKONSULENT FOR BØRN OG UNGE

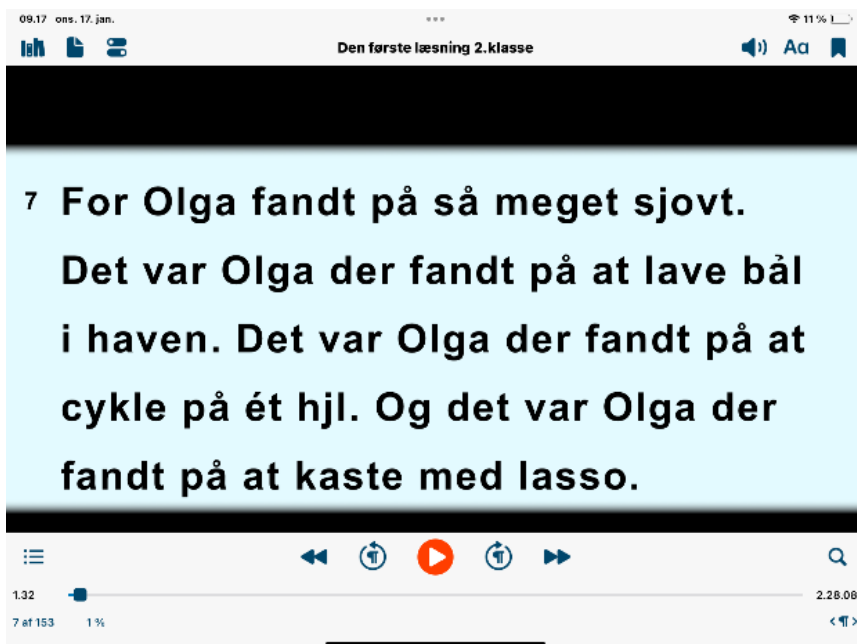
I 2023 har vi på skoleområdet introduceret nyt hjælpemiddel i indskolingen og på mellemtrinnet, iPad Pro med stor skærm.

I 2023 har vi på skoleområdet introduceret nyt hjælpemiddel i indskolingen og på mellemtrinnet. Andre steder i landet har man rigtig gode erfaringer med, at elever i indskolingen og i starten af mellemtrinnet bruger iPad Pro med 12,9" skærm som læsemedium. En del elever bliver også godt kompenseret ved at kunne skrive noter, arbejde og skrive i arbejdsbøger på iPad med Apple Pencil.

IPad'en har mange indbyggede tilgængelighedsfunktioner, som kan kompensere for elevernes behov for bl.a. forstørrelse, lysindstillinger, kontraster, skærmopløsning og invertering af farver. Derudover kan appen "Voice Dream Reader" gøre tekster i læsebøger, frilæsningsbøger og fagbøger mere tilgængelig med yderligere tilgængelighedsfunktioner.

Læsebog for 2. klasse i oprindeligt format i "Voice Dream Reader"

Samme tekststykke omsat til ren tekst i tilpasset tilgængelighed

I funktionen med tilpasset tilgængelighed er der desuden en let tilgængelig oplæsningsfunktion. App'en GoodNotes eller Nebo giver mulighed for at skrive i arbejdsbøger med Apple Pencil.

Opgaveløsning i arbejdsbog for 2. klasse i appen "Nebo".

For de yngre elever i grundskolen er tilgængelighedsfunktioner lettere tilgængelige og mere intuitive på iPad'en end på computeren. Det betyder, at eleven får frigivet mere energi til indlæring af de grundlæggende færdigheder i læsning og matematik ved at bruge iPad'en som hjælpemiddel fremfor computeren.

I slutningen af mellemtrinnet og i udskolingen er det mest hensigtsmæssigt, at eleverne arbejder på computer kompensere med computerens tilgængelighedsindstillinger og forstørrelsesprogrammer, da computeren er det primære og mest hensigtsmæssige hjælpemiddel på ungdomsuddannelserne.

*Bente Elisabeth Pedersen
Synskonsulent for børn og unge*

Ny på Synscentralen – og ny på synsområdet

AF HANNE PEDERSEN, IT-KONSULENT

Mit navn er Hanne Pedersen, og den 1. august 2023 tiltrådte jeg som pædagogisk IT-konsulent her på Synscentralen i Vordingborg.

Jeg kommer med en baggrund som folkeskolelærer og underviser på FVU. Derudover har jeg arbejdet med IT sideløbende med lærergerningen, samt under min uddannelse. Da jeg læste stillingsopslaget og den efterfølgende underrubrik:

”Vi søger en kreativ, engageret og gerne erfaren informations- og kommunikationsteknologisk medarbejder til selvstændigt arbejde med IT-løsninger for voksne og ældre med syns handicap.”

Jeg tænkte, at det her, det kan jeg se mig selv i. Jeg kunne få lov til at kombinere min interesse for IT-området, med min didaktiske viden, og erfaring med voksenundervisning. Så selvom jeg ingen direkte erfaring havde med synsområdet, kunne jeg alligevel godt stykke mine forskellige erfaringer sammen til denne stilling. Og heldigt at jeg tænkte det, for nu er jeg her.

Ny på Synscentralen

Min start her var med en vis spænding. Den kollega, jeg skulle ansættes for, gik på pension og vi havde en måned sammen, hvor han kunne oplære mig så meget som muligt. Og der var meget der skulle læres! Og meget jeg selv skulle finde min egen metode og angrebsvinkel på. Samtidig var det også en stor plads, jeg skulle forsøge at udfylde bedst muligt. 26 års erfaring stoppede og 0 års erfaring kom ind. Jeg var lidt nervøs over de brugere af Synscentralen, som jeg nu skulle tage over for. Det blev heldigvis gjort til skamme, og alle personer ude i kommunerne har været meget søde.

Den første måned gik med, at jeg var med ude hos personer. Det var med mindre problemer, hvor det kunne være en opdatering, der manglede, eller et tastatur der skulle skiftes. Der var også de større ting. Jeg var med ude på en udredning, altså en opgave, hvor vi skulle afdække hvilke IT-områder som personen havde brug for hjælp med, og hvilken form for hjælp der ville virke og vi kunne tilbyde.

Her blev jeg også for første gang opmærksom på den pædagogiske del af mit arbejde. For en ting var, at vi kunne tilbyde en masse forskellige løsninger, som kunne støtte personen i en bedre oplevelse med den digitale verden. Noget andet var, hvad havde de brug for? Det blev en lang snak, der blev serveret boller og kaffe til, og vi kom til bunds i, hvilke udfordringer, der var, og hvad ønskerne var. Det viser sig, at det mere var nogle pårørende til personen, som ønskede, at vi skulle gå den digitale vej, mens personen egentlig bare gerne ville kunne læse og se/høre lidt tv. Vi havde en luplampe i bilen og fandt synstolkningsskanalerne. Og derefter kunne vi give besked til synskonsulenten, som langt bedre kunne rådgive omkring lys og lup.

Udover min forgænger, så er mine kollegaer også en stor del af min oplæring. Henrik (Synscentralens optometrist) står altid parat til mine mange spørgsmål og hjælp til studiet. Synskonsulenterne har både haft mig med på ture under oplæring eller sammen afsted på en opgave. De er altid klar på at hjælpe, når jeg står med tvivlsspørgsmål. Samtidig står jeg klar den anden vej, når de har noget

med telefoner osv. Sekretariatet har jeg også brugt meget. De ved alt, kender varenummer til bestillinger, har styr på tjenestebilerne, og hjælp til med hvad som helst i hverdagen.

En ting er at være ny her, men hvad laver en IT-konsulent hos Synscentralen så?

Jeg kan give et eksempel fra en tilfældig tirsdag. Det er morgen og kalenderen siger tre opgaver, en udredning, en undervisning og en teknisk bistand i dag. Jeg får lige sagt godmorgen til mine kollegaer, drukket en kop kaffe og orienteret mig en sidste gang om dagens opgaver, og at jeg har alt med til dagen. Herefter er det ud i bilen og afsted.

Først er jeg hos en person med AMD. Det er et førstegangsbesøg, hvor vi kort har talt i telefon om, hvilke behov der er for teknisk hjælp. Primært er det forstørrelse på telefonen, da det kniber med at se bogstaverne. Så det er, hvad vi betegner som en IT-udredning.

Her hjælper jeg med forstørrelse og talk-back på telefonen. Med telefoner er det bare at prøve sig frem. Det er meget forskelligt med, hvilken afstand folk foretrækker at sidde med telefonen i. Så det er bare ren afprøvning. Nu er det muligt for personen at bruge telefonens indbyggede forstørrelsesglas, samt tale til telefonen og få den til at skrive sms'er og ringe op via tale. Undervejs i samtalen, nævner personen også, at de i familien har en iPad, hvor det kniber med at læse på, samt fjernsynet er udvisket. Vi når både at kigge på iPad'en, hvor den indbyggede forstørrelse kan bruges, så partneren også kan benytte den uden forstørrelse. Desuden kigger vi på borgers tv, hvor vi justerede en smule på kontrasten. Personen er glad, og vi aftaler at familien vender tilbage om nogle uger.

Mit andet besøg den dag, er en undervisning. Ved et tidligere besøg, blev det afklaret at det var nødvendigt med elektronisk forstørrelse på personens pc, og mere forstørrelse end det indbyggede kunne klare. Ind til nu sad personen med en lup og få cm fra skærmen for at se hvad der stod.

Zoomtext, som personen havde brug for, kræver desværre mere end borgerens egen computer kan klare. Derfor kom jeg med både skærm, computer og et svagsynstastatur. Begejstringen var stor for tastaturet. Personen havde lært blindskrift(ti-fingersystemet) for mange år siden på skrivemaskine, men synes det var et problem at finde nogle af tasterne der ikke blev brugt så ofte. Personen tog det hele i stiv arm og var godt med teknisk, så undervisningsdelen blev mere til en vejledning i de forskellige genveje. Resten ville personen gerne opdage og lære selv. Vi aftaler et opfølgende besøg efter tre uger, og hvis der er nogle problemer eller spørgsmål inden, så ringer de bare.

Det sidste blev et kort besøg. Jeg havde fået presset besøget ind da jeg alligevel var i nærområdet, men jeg vidste ikke meget andet, end om jeg ville kigge på en tablet. Personen havde glemt koden til en gammel tablet, som man nu gerne ville benytte til læsning og oplæsning. Desværre kunne jeg ikke hjælpe meget her. Personen ville prøve at få hjælp til at få den låst op ude i byen eller købe en ny, og vi aftaler, at når der er en løsning, så kommer jeg tilbage og hjælper med forstørrelse og oplæsning.

Herefter var det hjem til Synscentralen igen, skrive journalnotater og drøfte sagerne med min kollega der kører i samme område som synskonsulent.

Så tre forskellige opgaver, men med samme udgangspunkt. Nemlig at hjælpe og bedre deres mulighed for at se på deres forskellige devices og i væsentlig grad lette deres dagligdag og gøre dem selvstændige til at anvende de digitale løsninger vi bruger i dagens Danmark.

Ny i uddannelse

Når man er ny i synsverdenen, kræver det også, at man får noget viden om synsområdet, patienter og borgergruppen, sygdomme og symptomer, samt lovgivning og sagsbehandling. Derfor er jeg startet på diplomuddannelsen Synspædagogik og syns(re)habilitering.

Første modul, der omhandler udredningsmetoder ved synsnedsættelse eller blindhed, har jeg netop færdiggjort i december måned. Andet modul, læring, rehabilitering og udvikling, starter jeg på i februar. Med de to moduler er jeg allerede godt rustet til fremtiden på Synscentralen.

I første modul var vi 14 studerende på holdet fra hele Danmark. Hver fjerde uge tog vi turen til Hellerup, ind på Institut for Blinde og Svagsynede (IBOS), hvor uddannelsen har til huse, og havde 4 intensive dage ad gangen. Vi er en god blanding af lærere, ergoterapeuter og pædagoger af uddannelse, som alle er forholdsvis nye i synsverdenen, og nu er ansat som lærere på Synscenter Refsnæs, synskonsulenter og IT-konsulenter på Synscentraler og kommunikationscentre rundt omkring.

Under første modul, oplevede jeg flere ”aha” oplevelser. Vi havde bl.a. en undervisningsgang om optik og udmåling af læse- og skærmbryllere. Når jeg tidligere er blevet spurgt og skulle rådgive omkring skærmbryllere, så har jeg ringet eller skrevet til vores optometrist i huset og fået svar med det samme. Nu stod jeg pludselig og kunne selv regne ud, tage forholdsregler for læseafstand m.m. Det var en vild følelse og jeg følte mig meget klog.

Vi havde også et forløb om filterbryllere. Her kunne jeg bruge min viden som tidligere fysik/kemilærere omkring lys, farver, bølgelængder m.m. til at forstå filterets funktioner og farvers påvirkning af forskellige synsudfordringer. Til gengæld kunne de ergoterapeutuddannede meget lettere forstå udredningsværktøjerne. På den måde kunne vi supplere hinanden både under uddannelsen, og ude på vores respektive arbejdspladser. Det er nemt lige at sende en mail eller lave et opkald når der er en generel sag, man vil drøfte, og så bliver vi alle klogere.

Ellers har første modul bare givet mig en god grundforståelse for øjet og øjets sygdomme. Så når mine kollegaer drøfter personer, eller jeg kigger journaler igennem, for vurdering af bedste hjælpemiddel, så behøver jeg ikke at slå halvdelen op i Praktisk Oftalmologi eller Munksgaards Øjensygdomme, for nu kan jeg fagtermerne og kender de forskellige visus-skalaer og diagnoser.

Hvor længe er man ny?

Jeg har nu været i gang på Synscentralen i lidt over et halvt år. Nogle dage føler jeg at jeg altid har været her, andre dage opdager jeg nye ting og føler mig helt ny (og dum).

Flere af mine kollegaer har været her i 10-15-20 år. Så der vil jeg jo altid være ”den nye” i forhold til dem. Samtidig udvikler området omkring IT, hjælpemiddelområdet og synsområdet sig, så der er ny viden at hente der hele tiden. Så her vil jeg også være ny på viden og følge med hele tiden.

Mine kollegaer er nu også rigtig gode til at tage mig under deres vinger og fortælle og forklare mig tingene igen og igen. Så når jeg om 10-15-20 år stadig sidder på min pind på Synscentralen, så vil jeg måske ikke være den sidste nye ansatte, men jeg vil sikkert stadig sidde med den seneste nye viden inden for mit område.

*Hanne Pedersen
IT-konsulent*

Det er ikke kun synet, vi ser

AF JAN ILSØ-BOELSTOFTE, SYNSKONSULENT FOR BØRN OG UNGE, SPECIALOMRÅDET

Som synskonsulent for børn og unge, med og uden yderligere funktionsnedsættelser sker den første kontakt til barnet efter henvendelse til Synscentralen, når barnet eller den unge indmeldes i Synsregistret. Dette er også den rigtige vej ind til børnekonsulentens mulighed for at rådgive og vejlede, men af og til, hører vi, at vejen til øjenlægen, der ser og indmelder barnet eller den unge, kan have været lang, også selvom barnet eller den unge er ”kendt” med synsmæssige udfordringer igennem længere tid.

Årsagen til den nogle gange lange rejse til Synscentralen er ikke manglende vilje, men af og til er der manglende viden om, hvor man kan søge information om, hvordan man skal arbejde sig frem ”i systemet”. Letteste vej til denne viden er konstant oplysning, samarbejde og et stærkt relationsarbejde.

Da jeg i 2009 startede som synskonsulent på børneområdet, arbejdede jeg med stor lyst og engagement omkring børnene på svagsyns- og blindeområdet, men min tilgang til at opbygge kontakt til de børn, der allerede var indmeldt i synsregisteret, var måske ikke tilstrækkelig gennemtænkt og struktureret. Dette medførte uheldigvis, at nogle børn, forældre og personale kom ud af relationen til synskonsulenten, hvilket havde været unødigt, hvis bare jeg havde vidst, hvordan opstarten lettere kunne gribes an.

Da jeg blev ansat på Synscentralen i Vordingborg, pr. 1. marts 2023, kunne jeg derfor gøre brug af min tidligere erfaring om at reetablere den relation, der måtte have lidt et afsavn. Jeg blev orienteret om, at der på børneområdet, havde været en længere periode med sygdom, hvilket betød at der var en betydelig opgavemængde, der trængte til opmærksomhed. Dette har jeg brugt det seneste år på at få op- og udbygget.

Den systematiske tilgang til børnene, har resulteret i, at flere forældre har fortalt, at de ikke havde følt sig i kontakt med Synscentralen i op til flere år. Selvom dette var ”forventet”, baseret på min egen erfaring, gjorde det positivt indtryk, at de oplevede, igen, at blive mødt. Samarbejde med børnene, forældrene, familierne, er for mig uvurderligt – og for forældrene betyder det samtidig, at nu kender de synskonsulenten og har et ansigt at forholde sig til, et telefonnummer at ringe til og en tilid til, at jeg kender deres barns synsmæssige og øvrige udfordringer.

Så vi ser ikke kun på synet – vi handler som fagpersoner og er eksperter, der forstår de synsmæssige udfordringer og formår at samle det til et hele, for at kunne videreformidle dette, til brug for dem, det skal støtte. Det er afgørende at formidle disse informationer på en måde, så det fremmer forståelse hos både forældre og fagpersoner i forbindelse med barnet eller den unge. Vigtigheden er, at barnet eller den unge oplever at blive udfordret på en måde, hvor de bliver aktører i eget liv og ikke bare blive båret hele vejen igennem, men støttet og integreret.

Alle mennesker er unikke og har en værdi – og værdi er også, at børn og unge skal lære, at opvæksten ikke altid går som planlagt. De skal udvikle sig og forstå, at nogle udfordringer kan klares alene, andre kræver hjælp og i visse tilfælde slet ikke kan klares – og at det er OK.

Læringsforståelse

For børn og unge med synsvanskeligheder gælder helt det samme: de skal opnå samme læringsforståelse som andre børn og unge. Deres læring kompliceres dog eksempelvis af en begrænset evne til at kopiere handlinger, personer og gestikulation, hvilket normalt hjælper seende børn og unge med deres problemløsning. Dette kan medføre, at svagtsende børn og unge opgiver deres problemløsning, får opfattelsen at andre løser opgaven for dem, hvis bare de venter længe nok eller udvikler en ”problemvægning”. Barnet eller den unge kan herved opfattes uintelligent eller arrogant, tarvelig, uinteresseret eller måske afstumpet, apatisk eller med manglende empati i deres interaktion med andre børn og unge. Derfor er det afgørende at intensivere arbejdet med social læring, så barnet eller den unge med synsnedsættelse bedre forstår sine omgivelser. Det er samtidigt lige så vigtigt, at omgivelserne lærer at forstå udfordringerne hos barnet med synsnedsættelse for at undgå manglende forståelse eller konfrontationer.

Dette kræver, at vi som voksne bliver eksperter i at vække nysgerrigheden hos barnet eller den unge, så de vil opleve og udforske. Allervigtigst er det at sikre, at hjælp til at løse udfordringer tilbydes, når barnet selv ønsker eller har behov for hjælp/assistance. Selvom dette kan medføre blå mærker, især hvis barnet er meget nysgerrigt og udforskende, er det en vigtig del af processen.

En ung stærkt svagtsende mand delte sin historie om at udvikle sig på et af vores basiskurser for pædagogisk personale. Han fortalte, at hans forældre, da han var barn, vurderede, om han havde haft ”en god dag”, ud fra mængden af blå mærker, han havde fået. Flere blå mærker betød, at han havde erfaret de samme udfordringer og risici som hans seende kammerater, naturligvis med tillid til en konstant opmærksomhed på hans sikkerhed. Han argumenterede for, at de bedste støttepersoner, han havde haft gennem skoletiden, var dem, der havde ladet ham ”lære at lære” som alle de andre. Det er ekstremt vigtigt at formidle og lære forældre og fagfolk, at man bør give barnet de bedste betingelser for læring, samtidig med at man lader barnet lære af egne fejl, selv hvis det betyder, at man får nogle skrammer med på vejen. Det er det, vi som synskonsulenter på børneområdet er meget optaget af.

At arbejde som synskonsulent på børneområdet indebærer en kompleks opgave med at forstå og imødekomme de forskellige forventninger fra forældre, fagfolk og børn med synsvanskeligheder. Dette kræver en omfattende, detaljeret og differentieret tilgang for at skabe optimale pædagogiske læringsvilkår. Jeg har igennem årene som synskonsulent arbejdet med en nysgerrighed på at forstå det særlige behov og vil her prøve at komme med mit bud på, hvordan jeg har oplevet relationsarbejdet med forskellige aktører, og hvordan dette arbejde er med til at skabe en sammenhængende støttestruktur.

Forældres forventninger og den tilpassede støtte

Forældre har ofte en række forventninger til deres barns ”voksne”, og det har altid været særdeles vigtigt for mig at forstå og håndtere disse forventninger. Forældre ønsker ikke alene støtte til deres barn, men de søger også en individuelt tilpasset tilgang. Dette indebærer ikke kun tilrettelæggelse af dagens forløb, undervisningsmetoder og materialer, men også vejledning om teknologiske hjælpemidler. Det er derfor vigtigt at arbejde sammen med forældrene og have en kommunikation, der skaber gennemsigtighed og respekt for familiens rolle i beslutningsprocessen.

Forældrene forventer, at synskonsulenten tager udgangspunkt i deres barns helt særlige behov og støtter op om, at der bliver skabt en undervisningsplan, der tager højde for de synsrelaterede udfordringer. Dette kræver en omhyggelig evaluering af barnets styrker og udfordringer – og det er

dem, jeg spørger ind til hos forældrene, når jeg kommer på besøg i hjemmet. Ved at lytte til forældrenes input og erfaringer kan jeg opbygge en langt større forståelse for barnets behov og skabe en tilpasset støttestrategi, som jeg så kan have med til mit besøg hos de fagfolk, der varetager det pædagogiske arbejde; daginstitution, skole, aflastningstilbud.

Fagfolks forventninger og den helhedsorienterede tilgang

Fagfolks forventninger er ofte baseret på behovet for specialiseret viden og en helhedsorienteret tilgang. Synskonsulenten skal kunne møde med en tydelig kompetence inden for synsvanskeligheder, tilpassede undervisningsmetoder og teknologiske hjælpemidler, samt forståelse for den kompleksitet, i udfordringer, der også er i sammensætningen af børn i pædagogiske tilbud i dag. Samarbejdet med andre fagfolk kræver effektiv kommunikation og informationsudveksling. Som synskonsulent støtter jeg derfor ikke kun barnet, men arbejder aktivt på at skabe en inkluderende læringskultur gennem rådgivning om tilpasninger og teknologisk støtte samt vejledning og undervisning i at gøre brug af hjælpemidler med mere.

De fagpersoner, jeg møder inden for specialundervisning og sundhedspleje, forventer, at synskonsulenten ikke kun er velinformeret om synsned sættelser, men også kan omsætte denne viden til konkrete pædagogiske metoder. Dette inkluderer udvikling af individuelt tilpassede undervisningsplaner, evaluering af teknologiske hjælpemidler og samarbejde med andre fagfolk for at sikre en sammenhængende støttestruktur.

Børns forventninger og aktiv deltagelse

Barnet eller den unges forventninger er ofte meget forskellige fra hinanden og kræver en følsom tilgang. Jeg må tit ”stille mig selv i baggrunden” og lade barnet komme til mig, det tager sig tid til at forstå hvert barns specifikke behov og styrker, men det kan tage længere tid for barnet at lære at acceptere en ny voksen. Jeg er derfor meget bevidst om, hvordan jeg skaber individuel opmærksomhed og selvstændighedsfremmende støtte. Jeg sørger for, med udgangspunkt i arbejdet med barnet eller den unge, at klæde fagpersonerne på til at sørge for, at læringsmaterialer er tilgængelige og tilpassede og arbejder for at inddrage barnet aktivt i beslutningsprocessen om deres egne behov.

På lejrskoler og camps med gruppen af børn med synsned sættelser, taler vi ofte åbent og respektfuldt, børn og voksne imellem, hvad deres ønsker og forventninger er til andre i forhold til dem. Til trods for, at disse børn ikke har hørt spørgsmålet før, så svarer de stort set alle ens – de har forventninger om at blive set som individet ”Poul” eller ”Pia” med de særlige behov, de nu engang har og ikke som ”en svagtseende”.

Af mig, synskonsulenten, ønsker de, at jeg ikke kun fokuserer på deres udfordringer, men også på deres styrker og interesser, men de ønsker også at jeg hjælper dem med at forklare andre fagpersoner, venner/klassekammerater og indimellem også deres forældre, hvad deres synsmæssige udfordringer er. Relationsarbejdet er altså ikke stillestående, men udvikler sig over tid. Som synskonsulent er det derfor vigtigt at kunne tilpasse sig ændringer i barnets behov og de situationer, der opstår i samspillet mellem de involverede parter, der er afgørende for at opretholde en effektiv støttestruktur. Åben kommunikation er altafgørende i dette relationsarbejde, og det videreformidles lettest, når alle parter føler sig hørt og respekteret. Det handler om at sikre, at de forskellige perspektiver forstås og integreres konstruktivt for at skabe optimale læringsvilkår.

Jeg vil også understrege, at for vores område som synskonsulenter er det afgørende at kunne imødekomme behovene hos de personer, vi står overfor – det være sig forældre, fagpersoner, børn, unge eller voksne med synsnedsættelser. For hvert møde kræves der adgang til flere nøgleelementer:

- Først og fremmest skal synskonsulenten besidde de rette kompetencer og den rigtige uddannelse. Dette indebærer en stor forståelse af og betydning for personer med synsnedsættelser samt specialiseret viden om pædagogiske metoder og lovgivning, der er relevant for synshandicappede.
- Et positivt og tillidsfuldt samarbejde med alle aktører er også afgørende. Synskonsulenten skal lytte til den enkeltes bekymringer, inddrage dem i beslutningsprocessen og give dem de nødvendige ressourcer og støtte til eksempelvis at hjælpe deres barns udvikling.
- Desuden kræves der effektivt samarbejde med andre fagfolk, herunder lærere, specialundervisningseksperter og terapeuter, læger og øjenlæger. Ved at dele viden og koordinere indsatsen kan alle parter arbejde mod fælles mål til gavn for den svagtseende.
- Synskonsulenten skal også have adgang til passende ressourcer og værktøjer såsom teknologisk udstyr og undervisningsmaterialer for at støtte børnene i deres læring og udvikling.
- Endelig er kontinuerlig faglig udvikling afgørende. Synskonsulenten skal være opdateret med den seneste viden og forskning inden for synsområdet gennem deltagelse i samarbejds møder, kurser, workshops og konferencer.

Ved at opfylde disse behov kan synskonsulenten bedre imødekomme de øvrige aktørers behov og dermed bidrage til en mere effektiv og støttende indsats for svagtseende børn og unge.

Jeg føler at Synscentralen i Vordingborg rummer en stor del af disse kvaliteter – men det, der gennemsyrrer hele organisationen er, at der er mere en 100 år sammenlagt ekspertviden til rådighed. Jeg er utroligt stolt af at være ansat på en arbejdsplads, der rummer flere undervisere på synsfaglige uddannelser. 14 personer, der dækker de 5 kommuner Faxe, Guldborgsund, Lolland, Næstved og Vordingborg, hvor jeg hører at vores samarbejde og indsats er velset og anerkendt.

Dette indikerer, at vi har skabt positive forbindelser og opbygget stærke relationer, hvor de involverede har følt sig hjulpet og vi bliver husket, det vil jeg bidrage til fremadrettet.

Til sidst en lille historie om at opleve succes, på flere planer

Vi har for kort tid siden afholdt den årlige Computer Camp for vore børnegruppe. Da børnene efter 1 døgn med undervisning og samvær skulle afhentes af deres forældre, kom en førstegangsdeltagers forældre ind og så deres søn stå blandt gruppen af børn.

Jeg bemærkede, at forældreparret lyste op som små sole, som de stod der og betragtede deres søn – det ville være svært at skjule for dem, at de var meget begejstrede for det de så.

De fortalte, at de kunne se på ham, at han var træt, ”men på den gode måde” – og hvad der betød lige så meget... Han var FYSISK sammen med nogle drenge på sin egen alder, og de kunne se at han fungerede godt med dem!

De var vel nærmest stolte forældre, kan man sige!

Jeg talte med drengens far, der så meget ærgerlig ud, da han sagde, at det nærmest var trist, at hans søn, der først blev indmeldt i Synsregisteret som 15-årig (er 16 år i dag), da synsbedømmelsen ikke var opdaget før – for han kunne se, hvor meget hans søn profiterede af dette tilbud, vi havde.

Han sluttede af med at sige – ”Gad vide hvordan han havde haft det i dag, hvis han var skrevet ind i Synsregisteret dengang vi konstaterede, der var noget med synet, da han var 5-6 år gammel?”

*Jan Ilso-Boelstoft
Synskonsulent for børn og unge, specialområdet*

Synsforbedring hos personer med tør AMD

AF HENRIK HOLTON, OPTOMETRIST

Det er veldokumenteret, at et godt syn giver bedre livs kvalitet og gør den enkelte person mere selvhjulpne og derved mindre afhængig af andres hjælp. Omvendt viser studier, at nedsat syn fordobler risikoen for faldulykker blandt ældre og gør det sværere at udføre almindelige daglige gøremål, som fx at kunne læse varedeklarationer eller se om ens tøj er rent. Desuden er der risiko for, at ældre med nedsat syn isolerer sig fra sociale sammenhæng, hvilket kan føre til ensomhed og depression.

Risikoen for uønsket ensomhed og depression forstærkes yderligere hvis personen også har hørenedsættelse. En person med stærk nedsat hørelse vil ofte støtte sig til mundaflæsning under en samtale. Denne kommunikationsstrategi vil i sagens natur være reduceret, når synet er nedsat. En undersøgelse fra 2020 viser, at 41 % af ældre (82+) med synstab oplever at have dårligt eller meget dårligt syn (Ældre med synstab, VIVE, Velux Fonden), samt at både psykiske og fysiske synsrelaterede problemer opstår ved forholdsvist begrænset synstab (Tayler et al 2020).

En tidligere undersøgelse på Synscentralen

I 2009 blev der på Synscentralen i Vordingborg optalt synsforbedring før og efter refraction hos 1.677 personer med svagsynethed og 1.211 personer med social blindhed. Resultatet der var højst signifikant viste at 37 % af de svagsynede gennemsnitligt opnåede 12 ekstra bogstaver på Log Mar ETDRS-tavlen, svarende til 2,5 linjes forbedring med ny brillekorrektur. Halvdelen af disse (18,4 %) opnåede normalsyn. Blandt de socialt blinde kunne 34 % gennemsnitligt opnå 20 ekstra bogstaver på synstavlen, svarende til 4 linjers synsforbedring hvoraf 3,4 % opnåede normalsyn.

De 2.888 patienter, der deltog i undersøgelsen, havde forskellige øjendiagnoser hvor AMD var hyppigst repræsenteret (Holton, Værn om Synet 2, side 4, 2010).

AMD er den hyppigst forekommende øjensygdom blandt ældre mennesker. AMD medfører ikke total blindhed, men evnen til fx at genkende ansigter, læse de små bogstaver i avisen og klare de daglige gøremål som fx at købe ind og se varedeklarationer og prisskilte vanskeliggøres. Der findes 2 typer AMD, en våd og en tør. Den våde form for AMD kan behandles med injektioner (anti-VEGF). Efter at denne behandlingsform blev iværksat tilbage i 2007, er mængden af svær synsnedsættelse faldet markant. Ved den tørre AMD, der er hyppigst forekommende, findes endnu ikke en godkendt effektiv behandling.

En god synsrehabilitering kræver et tæt samarbejde mellem øjnelæge, optometrist og synskonsulent. Forudsætningen for succes fordrer foruden god medicinsk behandling også at personen har de rette briller. At finde frem til de rette synshjælpemidler uden at kende personens brillebehov vanskeliggør synskonsulentens job. De rigtige briller kan være afgørende for om personen kan afhjælpes med blot en ”simpel” lup eller om der skal afprøves dyrere og mere avancerede hjælpemidler, som fx CCTV (elektronisk forstørrelsesskærm).

Aktuelt er vi i gang med ny undersøgelse, som har til formål at undersøge, hvor mange af en gruppe henviste personer med tør AMD, der kan opnå bedre syn med ny brillekorrektur.

Henvisning til Synscentralen

De personer, der ønsker hjælp fra Synscentralen i Vordingborg, er typisk henvist af egen læge, øjenlæge, plejepersonale eller pårørende. Det kræves ingen henvisning for at komme på Synscentralen. I de tilfælde, hvor personen ikke er henvist af øjenlæge, indhentes journaludskrift fra øjenlægejournal. Når øjenoplysninger er modtaget, visiteres patienten til enten hjemmebesøg eller til refraktionsundersøgelse på Synscentralen. Diagnoserne spænder fra de mest almindelige som fx AMD, glaukom (grøn stær) og kararakt (grå stær) til dobbeltsyn og synsproblematikker efter apopleksi. Der forsøges så vidt muligt at få de fleste personer ind til en refraktionsundersøgelse på Synscentralen, men der kan være omstændigheder hvor det bedste valg er et hjemmebesøg af synskonsulent.

Forsøgsgruppe

Henviste patienter med tør AMD, hvor det er graden af vanskeligheder, der er adgangsgivende og ikke visus, inkluderes også i undersøgelsen. Dvs. at en person med en visus bedre end 6/18 også medtages. Gruppen bestod af 51 personer med tør AMD, 15 mænd og 36 kvinder med en gennemsnitsalder på 80 år. Ud af gruppen var 43 (82 %) opereret for katarakt på bedst seende øje. Visus varierede fra 1/60 til 6/7,5. Gruppen af Socialt blinde med visus $\leq 6/60$ udgjorde 6 personer (11,5 %). Svagsynsgruppen med visus $\leq 6/18 > 6/60$ udgjorde 24 personer (47 %) og 21 (40,4 %) havde visus $> 6/18$.

Resultat

I det følgende vil der efter hver synsbrøk være en parentes med en procentsats. Denne angiver den funktionelle synseffektivitet, udregnet efter Snell & Sterlings metode.

Resultatet viste ikke overraskende, at der var langt færre med social blindhed sammenlignet med tidligere, hvilket må skyldes effekten af anti-VEGF-behandling. Ud af de 6 personer med social blindhed kunne 1 person opnå en forbedring af visus fra 1/60 (0,09 %) til 6/48 (30 %) svarende til 35 bogstaver (8 linjer) med ny brillekorrektion. I den konkrete sag var personen henvist til CCTV, men afslog dette, da hun nu kunne klare sig med alm. afstandsbrille suppleret med en læselup.

I svagsynsgruppen kunne 7 personer (28 %) gennemsnitligt opnå 12 ekstra bogstaver på synstavlen (2,5 linjers forbedring). Ud af disse kunne 2 personer (8 %) løftes til normalsynsgruppen. Største forbedring var fra 6/36 (40 %) til 6/12 (84 %) og mindste fra 6/48 (30 %) til 6/36 (40 %). Den gennemsnitlige forbedring var fra 6/36 (30 %) til 6/24 (60 %).

I gruppen hvor visus var $> 6/18$ kunne 9 personer (42 %) gennemsnitligt opnå 5 ekstra bogstaver på synstavlen (1 linjers forbedring) med en gennemsnitlig forbedring fra 6/12 (84 %) til 6/9,5 (90 %).

Resultat af undersøgelsen skal betragtes med forbehold pga. forsøgsgruppens størrelse, men da udfaldet ligger tæt på resultatet fra 2009 ser det ud til, at måske hver 3. person med tør AMD kan opnå bedre syn med optimal brillekorrektion.

Konklusion

Resultatet viste, at en tredjedel af de henviste patienter med tør AMD gennemsnitligt kunne få 2,5 linjers synsforbedring med ny brillekorrektion. Synsforbedringerne skyldes primært en optimering af brillestyrken, men i enkelte tilfælde skulle brilleglasset blot udskiftes pga. overfladeridser. En forbedring på 2,5 linjer kan være den forskel der gør, at man kan forblive selvhjulpnen og samtidig få reduceret risikoen for faldulykker og nedsat livskvalitet.

*Henrik Holton
Optometrist*

Eksperimentariet "SynsExpo" på Næstved Bibliotek

AF STEVEN ANDERSEN, SYNSKONSULENT FOR VOKSNE
OG IT-KONSULENT PETER AUNDAL

I oktober 2023 deltog synskonsulent Steven Andersen, IT-konsulent Peter Bo Aundal og leder Per Nielsen fra Synscentralen i Vordingborg i eksperimentariet SynsExpo på Næstved Bibliotek. Eventet blev præsenteret i samarbejde med forskningsprojektet Uopdaget Synstab, Øjenafdelingen Sjællands Universitetshospital, Næstved Kommune, Synscentralen i Vordingborg og Institutet for Blinde og Svagsynede, IBOS. SynsExpo kunne i både 2022 og 2023 opleves i flere af landets største byer.

I Næstved var ansatte i hjemmeplejen og studerende indenfor sundhedsområdet inviteret af projekt "Uopdaget Synstab" til at opleve udstillingen og høre om, hvordan de som fagpersoner kan hjælpe ældre borgere med synsudfordringer.

Peter Bo Aundal og Steven Andersen holdt et oplæg for fagpersonerne om typiske udfordringer med et nedsat syn samt Synscentralens tilbud. Efterfølgende kunne fagpersonerne og andre fremmødte gå på opdagelse i SynsExpo og blive klogere på hverdagen med et nedsat syn.

SynsExpo er et oplevelsesrum, der har til formål at give særligt seniorer, deres pårørende og fagprofessionelle inspiration til et godt liv, selv om synet er udfordret. Oplevelsesrummet er bygget op som et hjem med henholdsvis et køkken, en opholdsstue og et læseområde.

I hvert rum kan man finde inspiration i forhold til brug af farvekontraster, forstørrelsesløsninger, den rette belysning og diverse IT-løsninger. Rummene var bemanded af synsfagligt personale.

For at gøre oplevelsen mere indlevende var der i udstillingen mulighed for at bære simulationsbriller, der simulerede diverse øjensygdomme. Herved blev brugbarheden af diverse løsninger og gode råd ekstra tydelige. For eksempel hvilken enorm betydning den rette belysning og brug af gode kontraster kan have for en person med nedsat syn.

I forbindelse med projektet "Råd om syn" er der lavet en hjemmeside: raadomsyn.dk med gode råd og videoer, som Synscentralen har bidraget til udarbejdelsen af. Hjemmesiden og synseksperimentariet SynsExpo er støttet af VELUX FONDEN og igangsat af Komiteen for Sundhedsoplysning.

*Steven Andersen, Synskonsulent for voksne
Peter Bo Aundal, IT-konsulent*

Opgørelser

Børneområdet

Aldersgruppe	Antal børn i vejledning på specialområdet	Antal børn i vejledning på almenområdet	I alt
0 - 6 år	21	4	25
7 - 17 år	37	36	73
I alt	58	40	98
Høring			45

Antal børn fordelt på alder og funktionsnedsættelse

Af de 45 høringssager i 2023 førte 3 til, at Synscentralen optog vejledning og tilmeldte børnene til Synsregisteret, 29 er stadig under udredning, og en del heraf forventes indmeldt. 13 høringssager er afvist/henlagt. I forbindelse med afvisning af en sag formidler Synscentralen altid den aktuelle viden om sagen, således at man ikke forlader Synscentralen med uforrettet sag.

Visus	Antal
-lys – 2/60 (praktisk blind)	8
3/60 – 6/60 (socialt blind)	9
> 6/60 (svagsynet)	76
Uoplyst/kan ikke måles	5
I alt	98

Antallet af børn fordelt på synsstyrke (visus).

Der er et øget antal børn med ingen eller begrænset lyssans og uden yderligere funktionsnedsættelser.

De skal lære at benytte blindeteknikker og strategier, for eksempel punktskrift og mobility.

Det betyder en øget aktivitet på dette område med kurser, skoledage og undervisning i punktskrift, brug af teknologiske hjælpemidler, mobility og ADL (Almindelig Dagligdags Leve-

vis). På Synscentralens hjemmeside findes link til artiklen: "En skoledag på Synscentralen i Vordingborg", i "Øjensynligt" nr. 1, 2015, udgivet af "Landsforeningen af forældre til blinde og svagsynede".

Antallet af "uoplyst" vedrører børn, der ikke er endeligt udredt af Kennedy Centrets Øjenklinik eller børn, hvor synsstyrken er vanskelig at udmåle.

I forbindelse med evalueringen af kommunalreformen i 2013 fik Socialstyrelsen kompetence til at udsende centrale udmeldinger til kommunerne. Et af de specialiserede områder, som er blevet udmeldt er: "Børn og unge med alvorlig synsnedsættelse 0-17 år".

Det er blevet undersøgt, om der sker den nødvendige koordinering og planlægning af de højt specialiserede indsatser og tilbud på tværs af kommuner og regioner i forhold til denne gruppe.

Det tværkommunale samarbejde på Synscentralen medfører, at kommunerne ikke oplever udfordringer i forhold til at sikre det nødvendige udbud af højt specialiserede tilbud.

Det vil sige, at kommunerne løfter deres vejlednings- og rådgivningsforpligtelse. Det er dog en forudsætning, at Synscenter Refsnæs kan bidrage med udredning for eksempel med psykolog, fysio- og ergoterapeut, materialeproduktion, uddannelse af fagprofessionelle, base for vidensudvikling og synsfaglige netværk.

Antal kontakter i form af besøg eller indkaldelser

Synskonsulenternes direkte kontakt med børn, forældre, skoler og institutioner finder bl.a. sted ved besøg eller ved indkaldelse til undersøgelse hos Synscentralens optiker med efterfølgende samtale med synskonsulentten.

Derudover finder en hel del kontakt sted via telefon og mail, på kurser for lærere, forældre og børn og ved aktivitetstilbud til børnene, som eksempelvis den årlige Computer Camp på Synscentralen.

På grund af overgang til nyt klienthåndteringssystem og den måde, vi har valgt at registrere på, kan vi ikke længere trække specifikt antal på besøg og indkaldelser. Vi har registreret, at **der har været kontakt til alle 102 børn** i 2022.

Kontakter	Skolebørn – kun synshandicap	Småbørn og flerhandicap
I hjemmet		
På skole/institution		
På Synscentralen		
I alt		

Er ikke talt op i 2023, da den ikke er helt retvisende, pga. konsulent skift og registrering generelt.

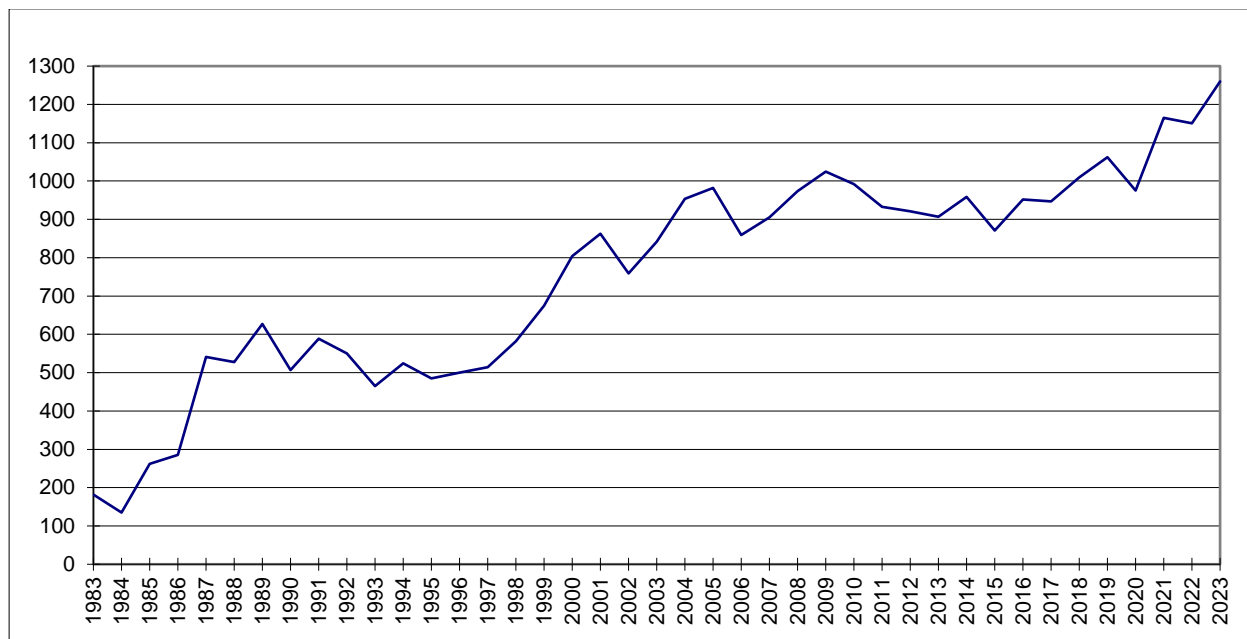
Kommune	Befolkningsantal Pr. 1.9.2023	Antal synshandicappede børn	Promille af befolkningstal
Faxe	37.643	7	0,19
Guldborgsund	59.848	23	0,38
Lolland	39.812	21	0,53
Næstved	84.665	33	0,40
Vordingborg	45.790	14	0,31
I alt	267.758	98	0,37

Oversigt over antallet af børn i vejledning fordelt på kommuner.

Det gennemsnitlige antal børn med nedsat synsfunktion, som Synscentralen har kontakt med, i promille af befolkningsgrundlaget, har i perioden 2005-2013 svinget mellem 0,37 og 0,40. I 2014 steg det til 0,44 men ligger de seneste år igen i intervallet 0,37 og 0,40. Gennemsnittet for Region Sjælland er iflg. årsberetning 2014 fra Kennedy Centret/Statens Øjenklinik 0,38 promille.

Voksne blinde og svagsynede

Antal borgere - der har været kontakt med - pr år (personer over 17 år)

På grund af overgang til nyt journalsystem er tallene for november og december 2023 ikke talt op, men estimeret. De foregående 5 år har antallet i disse 2 måneder, i gennemsnit været 17 % af de første 10 måneder. Optællingen på januar-oktober giver 1.077 personer, og tallet for året estimeres derfor til $1.077 + 17\% = 1.260$

Fra 2006 tælles på antal borgere vi har haft kontakt med i året. Indtil da var det antal henvendelser.

Henvendelse ved	2018		2020		2021		2022		2023	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Selv	435	39,3	632	51,3	899	52,7	879	51,3	869	54,9
Familie	166	15,0	207	16,8	391	22,9	372	21,7	346	21,9
Sundhedspersonale *)	56	5,1	67	5,4	78	4,6	101	5,9	67	4,2
ViSP *)	77	7,0	59	4,8	59	3,5	76	4,4	44	2,8
Plejhjem	45	4,1	43	3,5	37	2,2	36	2,1	41	2,6
Øjenlæge	87	7,9	66	5,4	83	4,9	59	3,4	41	2,6
Optiker	54	4,9	21	1,7	40	2,3	38	2,2	38	2,4
Hjerneskaderehabil. *)	55	5,0	32	2,6	31	1,8	29	1,7	30	1,9
Bo- Naboskaber	20	1,8	7	0,6	8	0,5	40	2,3	29	1,8
Socialforvaltningen	36	3,3	34	2,8	33	1,9	21	1,2	17	1,1
Dansk Blindesamfund	27	2,4	21	1,7	12	0,7	13	0,8	13	0,8
CFD *)	8	0,7	1	0,1	2	0,1	5	0,3	4	0,3
Jobcenter/IBOS *)	3	0,3	6	0,5	7	0,4	10	0,6	2	0,2
Hørekonsulent *)	12	1,1	1	0,1	3	0,2	6	0,4	1	0,1
Samarbejdspartnere									1	0,1
Andre	25	2,3	35	2,8	23	1,3	29	1,7	40	2,5
Estimeret nov.-dec. 2023									269	--
I alt	1.106	100,2	1.232	100,1	1.706	100,0	1.714	100,0	1.852	100,2

Hvem foretager henvendelsen? (personer over 17 år)

Tallene for 2023 er for årets første 10 måneder. Der estimeres 269 nye borgere for nov.-dec., således at det samlede antal kendte borgere ender på 1.852.

Visitation sker efter henvendelse og baseres på øjenlægeoplysninger. Personer, der i årets løb alene har modtaget kort vejledning pr. telefon, tælles ikke med i antal henvendelser.

Kommune	Antal	%
Faxe	183	11,6
Guldborgsund	384	24,3
Lolland	237	15,0
Næstved	441	27,9
Vordingborg	338	21,4
I alt	1.583	100,2

Henvendelser fordelt på kommuner.

Antal personer 18 år og derover. Også her er tallet opgjort for de første 10 måneder, men forventes at give samme %-fordeling for hele året.

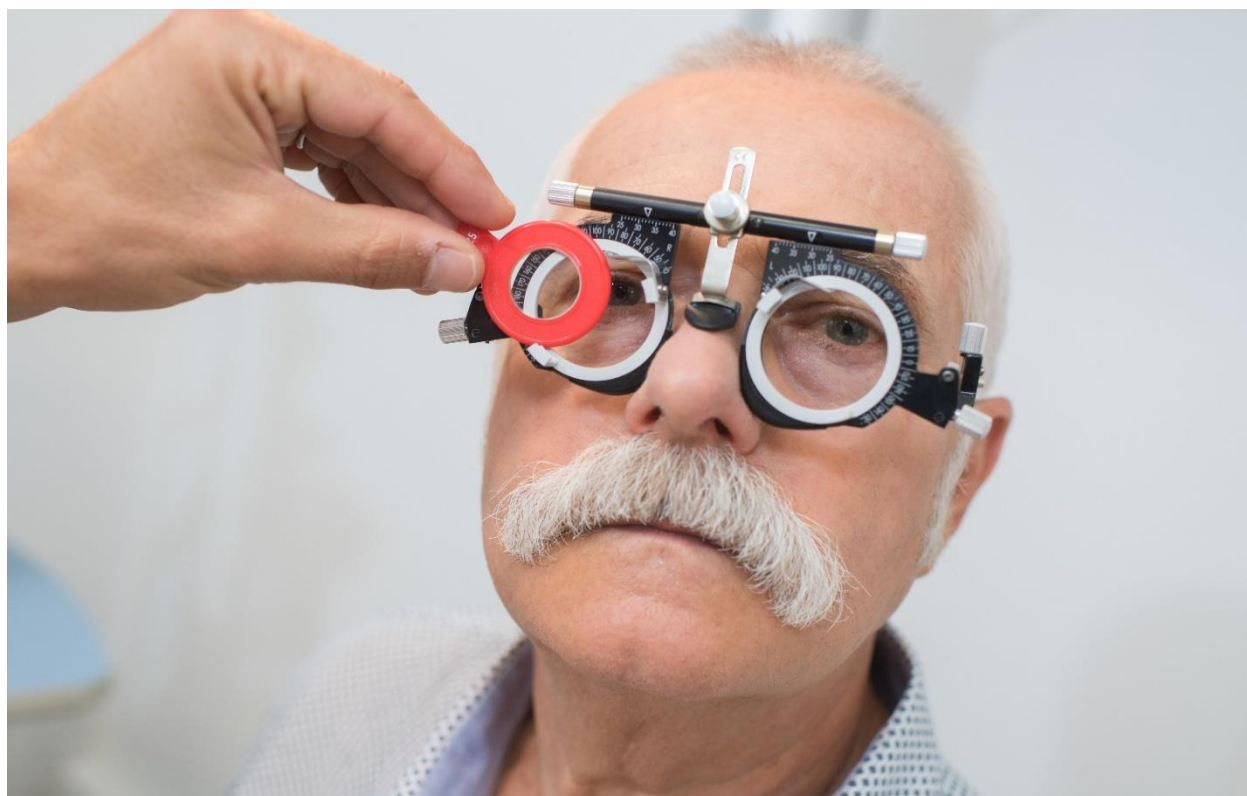
Diagnose	Antal	% af alle	%
Alderspletter på nethinde (AMD)	772	48,8	59,2
Dobbeltsyn eller øjenmuskellammelse	51	3,2	3,9
Indsnævret synsfelt (Retinitis pigmentosa)	51	3,2	3,9
Grøn stær (Glaukom)	43	2,7	3,3
Apopleksi, uden egentlig synsdiagnose	38	2,4	2,9
Commotio, uden egentlig synsdiagnose	36	2,3	2,8
Synsfeltdefekter	34	2,1	2,6
Medfødt nethindeforandring	29	1,8	2,2
Forandringer i hornhinde	27	1,7	2,1
Synsnervesvind	25	1,6	1,9
Anden forandring i nethinde uden diagnose	24	1,5	1,8
Nedsat øjendrejning – indad (Konvergensinsufficiens)	24	1,5	1,8
Øjensygdom uden specifikation	24	1,5	1,8
Indopereret øjenlinse	20	1,3	1,5
Sukkersygeforandringer på nethinde	19	1,2	1,5
Grå stær (Cataract)	18	1,1	1,4
Ufrivillige øjenbevægelser (Nystagmus)	14	0,9	1,1
Blodprop i øjet	13	0,8	1,0
Ekstrem nærsynethed (Myopi)	13	0,8	1,0
Amblyopi	12	0,8	0,9
Manglende øjenlinse (Afaki)	6	0,4	0,5
ROP	6	0,4	0,5
Ptose	2	0,1	0,2
Udviklingshæmmet	2	0,1	0,2
Albinisme	1	0,1	0,1
Nethindeløsning	1	0,1	0,1
Afventer/Uoplyst	278	17,6	
I alt	1.583	100,0	
I alt ekskl. afventer diagnose	1.305		100,2

Fordeling af henvendelser på diagnoser (personer 18 år og derover).

Visus	2023-10mdr		% fordeling ekskl. Afventer								
	Antal	% af i alt	1993	1999	2008	2011	2014	2017	2020	2022	2023
-lys - 1/60	79	5,0	7,3	12,4	10,4	8,9	10,2	7,9	6,3	6,4	6,2
>1/60 - 3/60	89	5,6	12,5	12,3	10,3	10,9	10,4	8,9	10,7	8,1	7,0
> 3/60 - 6/60	121	7,6	22,9	20,9	13,0	15,1	12,0	10,1	10,6	9,0	9,5
> 6/60 - 6/18	441	27,9	42,1	41,8	36,3	33,3	33,1	33,2	36,2	32,9	34,6
> 6/18	540	34,1	13,7	7,8	27,0	29,1	30,3	37,0	36,0	43,5	42,4
Uoplyst	5	0,3	1,4	4,8	3,0	2,7	3,9	2,8	0,2	0,2	0,4
Afventer	308	19,5									
I alt	1.583	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	100,0	100,0	100,1

Fordeling af henvendelser på visus (synsstyrke) (personer 18 år og derover)

Adgangen til hjælp fra Synscentralen afhænger af, om man opfylder kriterierne for at være svagsynet eller blind eller har en medicinsk-optisk defineret øjensygdom. Disse kriterier tager udgangspunkt i måling af skarpsynet (visus) og synsfeltet. Imidlertid er der gennem de senere år kommet stigende opmærksomhed på, at kontrastsynet har afgørende betydning for det funktionelle syn. Denne realitet har Synscentralen taget konsekvensen af ved at åbne for hjælp til borgere, som har nedsat kontrastsyn i et sådant omfang, at deres funktionelle synsevne kan sammenlignes med svagsynedes. Der har ligeledes gennem de senere år været øget fokus på hjerneskadeområdet og derfor også på synsproblemer hos hjerneskadede. Disse borgere har ofte en visus der er bedre end svagsynsgrænsen (6/18), men har behov for udredning og/eller assistance fra optometrist og synskonsulent.

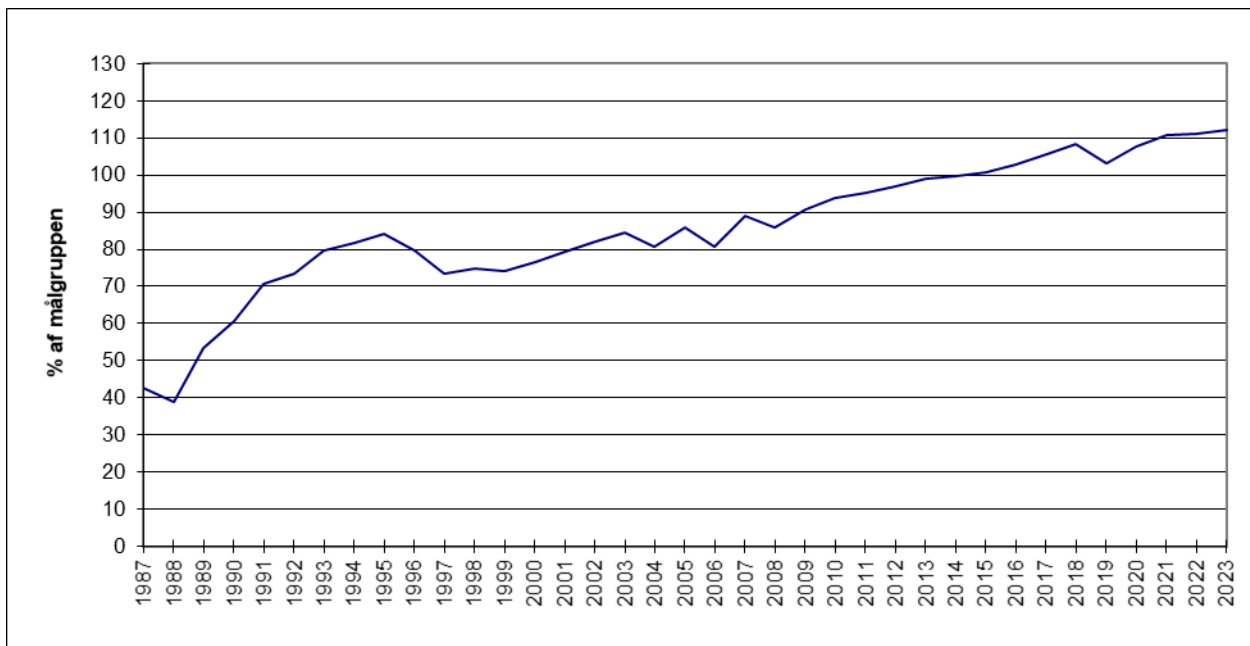

Fælles optællinger (børn og voksne)

Kommune	Befolknings- antal Pr. 1.9.2023	Antal registrerede Synshæmmede Pr. 25.10.2023	Synshæmmede: %-del af Befolkning	65 år og derover: %-del af befolk- ning
Faxe	37.643	352	0,94%	23,5 %
Guldborgsund	59.848	604	1,01%	28,1 %
Lolland	39.812	457	1,15%	31,2 %
Næstved	84.665	902	1,07%	23,0 %
Vordingborg	45.790	598	1,31%	28,8 %
I alt	267.758	2.913	1,09%	26,4 %

Demografi

En del øjensygdomme er aldersbetingede, og der vil derfor være flere blinde/svagsynede i en kommune med større andel af ældre. Med nyt journalsystem (siden 2018), har det været muligt, at få opgjort antal kendte skarpere. Bl.a. er nogle rene brillebevillinger fjernet. Desuden er registreringen af døde sket pr. 31.12, hvor det tidligere har været manuelt arbejde henover november-december måned. Når antallet af kendte stiger, skyldes det gruppen af ældre stiger og deraf følger flere øjensygdomme. Antallet er dog faldet i forhold til 2022. Det skyldes en fejl i en forespørgsel, hvor årstallet ikke blev ændret. Normalt fjernes borgere, der ikke har været kontakt med i over fem år. I 2022 kom borgere uden kontakt i 6 og 7 år således også med. Det er rettet i nedenstående graf. Der estimeres 82 nye borgere for nov.-dec., således at det samlede antal kendte borgere ender på 2.995.

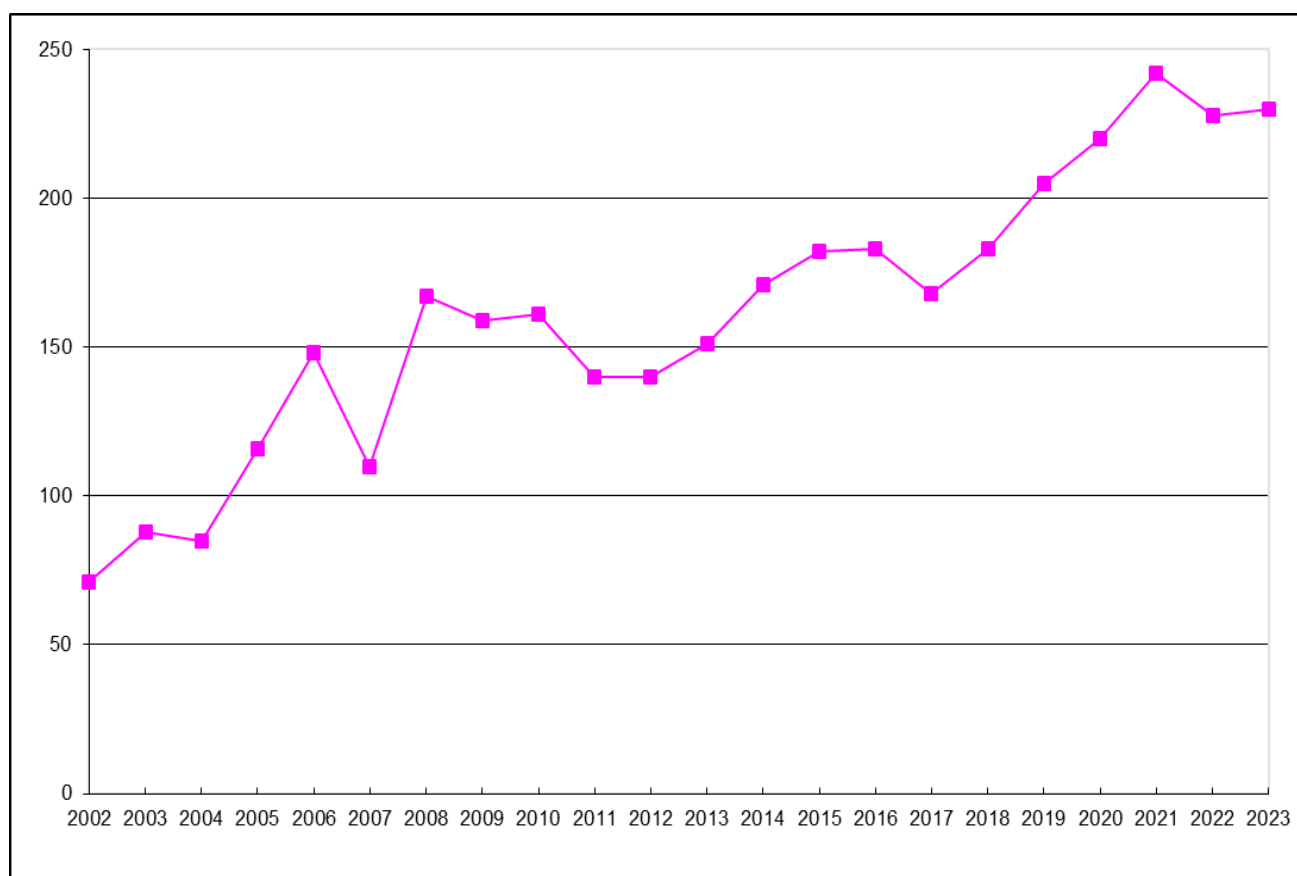
Den potentielle målgruppe på 1% af befolkningen svarer til 2.677 personer. Synscentralen estimerer at kende 2.995 blinde og svagsynede personer = 112 % af den potentielle målgruppe pr. 31.12.2023

Aldersgruppe	Antal	Andel
0 - 6 år	25	1,4 %
7 - 17 år	73	4,2 %
18 - 29 år	37	2,2 %
30 - 59 år	203	12,1 %
60 - 79 år	487	29,0 %
80 - 89 år	555	33,1 %
90 år og op	301	17,9 %
I alt	1.681	100,0 %

Antal henvendelser fra blinde og svagsynede, der i 2023 har modtaget undervisning/assistance fra Synscentralen fordelt på alder. Tallene er opgjort på de første 10 måneder.

Tallene er alene opgjort for de ydelser, der er leveret direkte af Synscentralen. Ansøgninger om øjenproteser og ansøgninger fra eksterne optikere er ikke medregnet.

XXX Tallet for børn skal tjekkes med Bente

IT-assistancer

Kurven viser antallet af personer, der har modtaget assistance vedr. IT. Mindre assistancer, der alene klares pr. telefon samt fjernbetjent assistance, er ikke talt med.

For alle Synscentralens computerbrugere – og en stor del af tablet/smartphone brugere – gælder, at de er afhængige af kompenserende værktøjer (forstørrelse og/eller skærmlæser). Det kræver kvalificeret undervisning og vejledning at lære at bruge det hensigtsmæssigt.

Øjenlidelse	
1. Uregelmæssig hornhinde	104
2. Defekter i regnbuehinden	5
3. Løs øjenlinse	32
4. Smertende øjenlidelser	10
5. Stærkt skæmmende øjenlidelser	4
6. Sygdomsbetinget dobbeltsyn	95
7. Sygdomsbetinget lysoverfølsomhed	126
8. Ekstreme optiske synsfejl	46
9. Børn og unge registreret i synsregistret	28
13. Børn under 10 år, brillestyrke >7	67
14 Andre – efter indstilling fra KCSØ	4
Varigt synshandicap	16
I alt	537
Afslået	1

Ansøgninger fra eksterne optikere, behandlet i jan-okt. 2023. Der estimeres 91 nye borgere for nov.-dec., således at det samlede antal kendte borgere ender på 628.

År	Glas	Akryl	I alt	Udgift
2010	98	17	115	414.000
2012	88	18	106	386.317
2014	84	20	104	379.000
2016	84	24	108	374.000
2017	75	18	93	342.000
2020	25	20	45	327.000
2021	48	23	71	261.000
2022	29	13	42	397.000
2023	51	24	75	380.157

Bevilling af øjenproteser. Antallet forventes ikke væsentligt større, da bevilling sker ”i bunker”, når protesemagerne ”kommer til byen”.

49 års oversigt

	1975	1985	1995	2000	2005	2010	2015	2018	2020	2021	2022	2023
Småbørn												
Spec. pæd. bistand, Synscentralen	0	12	23	26	18	31	28	33	21	24	27	28
Soc. pæd. bistand, Synscenter Refsnæs	8	8	14	10	0	0	0	0	0	0	0	0
Skolebørn												
Spec. pæd. bistand, Synscentralen	35	43	39	69	77	78	87	78	81	80	75	75
Børn på Synscenter Refsnæs	7	1	2	0	2	2	0	0	5	5		
Voksne												
Nyhenvendelser	0	216	216	348	307	320	290	476	463	520	544	562
Genhenvendelser	0	46	267	456	675	672	581	630	769	645	607	698
Alle blinde og svagsynede												
Samlet antal forløb ekskl. Serviceloven	50	326	561	909	1.079	1.103	986	1.217	1.334	1.269	1.253	1.363
Samlet antal registreret	50	864	2.156	2.140	2.254	2.558	2.691	2.902	2.862	2.953	2.980	2.995

Alene bevillinger i.h.t. Serviceloven	-	-	-	292	623	628	710	536	569	528	607	628
Antal øjenproteser	-	-	-	187	90	115	98	96	39	71	42	75

Samlet antal forløb inkl. serviceloven	50	326	561	1.388	1.792	1.846	1.794	1.849	1.942	1.868	1.902	2.066
Antal afviste **	-	-	-	128	53	98	89	31	30	35	14	18

Samlede antal ydelser opgjort på antallet af henvendelser

* Tallet i 85 er fra 86. Tallet i 2022 er korrigeret for optællingsfejl. Tallet i 2023 er justeret op med et forventet antal nye. Antallet for kendte pr. 25.10.23 er 2.913. Der forventes at komme yderligere 82 nye borgere frem til 31.12.23. Tallene for hele 2023 er, for de flestes vedkommende, estimeret på baggrund af optælling pr. 25.12.2023.

** Afviste er sager i høring, der ikke optages til vejledning på grund af for god visus samt optikansøgninger, der ikke er omfattet af Serviceloven.

Regnskab

Synscentralens leveringsaftale med 5 aftagerkommuner bygger på forlods aftalte kriterier. Aftalerne omhandler antal registrerede blinde og svagsynede i kommunen. Budgettet omhandler således det registrerede antal blinde og svagsynede på aftaletidspunktet. Herudover behandler Synscentralen ansøgninger i henhold til ”Medicinsk-optisk definerede varige øjenlidelser” for personer, der ikke er svagsynede eller blinde, samt øjenproteser.

Lov om social service: 2014 – 2023 oversigt

Hjælpemidler:

Tildeling af optiske eller optikstøttende hjælpemidler samt særlige informationsteknologiske hjælpemidler foretages i henhold til Servicelovens §§ 112 og 113.

Serviceloven, hjælpemidler	Regnskab									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Briller og kontaktlinser *1)	1.254	1.236	1.103	1.107	1.176	1.403	1.663	1.613	1.760	1.790
Håndholdt optik	23	87	128	105	81	209	124	158	156	195
CCTV	671	532	521	520	842	804	690	998	542	351
Øjenproteser	379	374	374	342	314	343	327	261	397	380
Statens Øjenklinik	108	123	141	162	155	135	120	116	89	157
Øvrige hjælpemidler*3)	9	62	55	78	706	653	272	510	450	903
Optiske hjælpemidler i alt	2.444	2.414	2.322	2.314	3.274	3.547	3.196	3.656	3.394	3.256
It § 112 (tidligere § 97)	204	196	232	230	252	323	397	347	297	295
It § 113 (tidligere § 98)	220	162	152	181	116	113	227	77	129	102
Service & rep.	11	13	*2)	*2)	*2)	*2)	*2)	*2)	*2)	*2)
IT-hjælpemidler i alt	435	371	384	411	368	436	624	424	426	397
Befordring/tolkning	170	113	98	110	60	57	37	48	42	55
Total	3.049	2.898	2.804	2.835	3.702	4.040	3.857	4.128	3.862	3.708

(beløb i 1000-kr)

*1) I beløbet indgår udgifter til tolk, som dog højst er 5.000 kr./år

*2) Udgiften er konteret under de respektive paragraffer (112 og 113).

*3) I dette beløb er indregnet lamper, blindestokke, daisyafspillere, talende ure mv.

Budget 2023 (jf. Leveringsaftale for 2022)

	Antal registrerede synshandicappede	Drift	Hjælpe midler / Servicelov og skole	I alt
Faxe	368	1.333	538	1.871
Guldborgsund	639	2.315	935	3.250
Lolland	489	1.771	716	2.487
Næstved	915	3.445	1.391	4.836
Vordingborg	621	2.249	909	3.158
I alt	3.068	11.113	4.489	15.602

Abonnementstakster (beløb i 1000-kr): Undervisning, rådgivning og vejledning af blinde og svagsynede børn og voksne, visitation og tildeling af løvbundne synshjælpe midler jf. Serviceloven og Folkeskoleloven.

Regnskab 2023

Leveringsaftale

	Drift	Hjælpe midler / Servicelov og skole
Driftsudgifter	10.285.249	3.708.223
Indtægter udover leveringsaftalen	-68.727	0
Overførsel fra 2022	-323.1802	-131.100
I alt driftsudgifter	9.893.241	3.577.123
Budget (jf. leveringsaftalen)	11.113.000	4.489.000
Resultat	1.219.759	911.877
2 % overførsel af bruttodriftsbudget	222.260	89.780
Resultat til fordeling	997.499	822.097

Tilbagebetaling primo 2024

	Fordelingsnøgle	Tilbagebetaling
Faxe	368	218.257
Guldborgsund	639	378.983
Lolland	489	290.021
Næstved	951	564.028
Vordingborg	621	368.308
I alt	3.068	1.819.597

Regnskabsbemærkninger 2023

Budgettet på hjælpemiddelområdet er et estimat. Budgettet skal dække briller og kontaktlinser, optik-
understøttende hjælpemidler, synsforstærkeranlæg (CCTV) og IT-baseret kommunikationsudstyr til
blinde og svagsynede. Derudover dækkes hjælp til briller, kontaktlinser og proteser til personer med
medicinsk-optisk defineret varig øjenlidelse. Sidstnævnte omhandler 14 specifikke diagnoseområder,
som ikke alle medfører svagsynethed eller blindhed. På hjælpemiddelområdet er der en udstrakt grad
af genbrug.

Sygefravær

Synscentralen har i 2023 haft et sygefravær på 3,6 %

Virksomhedsgrundlag

Synscentralen er kommunens leverandør af ydelser til blinde og svagsynede i Faxe, Guldborgsund, Lolland, Næstved og Vordingborg kommune. Virksomhedsgrundlaget er indgåede leveringsaftaler.

Organiseringen i det fælleskommunale koncept er:

- Bestyrelse med politisk udpegede repræsentanter for hvert byråd.
- Direktører/chefer i kommunerne/underskrivere.
- Faglig følgegruppe med repræsentanter for kommunernes sagsbehandlere.

Synscentralens virksomhed beror på forlods aftalte kriterier og lovbundne ydelser.

Den tværfaglige medarbejdergruppe med øjenlæge, optiker og synskonsulent sikrer dels, at betingelserne for tilskud i henhold til Lov om social ydelse § 112 er opfyldt m.v. og dels, at det synsfaglige grundlag for rådgivning, vejledning og undervisning er i orden.

Leveringsaftalerne sikrer, at Synscentralen på vegne af kommunen kan yde hurtig og effektiv hjælp til den blinde/svagsynede borger med et minimum af administration. Med bestyrelsen og følgegruppen sikrer vi os, at det sker i overensstemmelse med den enkelte kommunes serviceniveau.

Leveringsaftale 2022-2025

Aftalegrundlag: Aftalen omhandler alle aktuelle ydelser til blinde og svagsynede borgere i kommunen. Aftalen skal læses i sammenhæng med Synscentralens Årsrapport 2021 og Service-deklaration og Ydelseskatalog som kan læses på <https://www.vordingborg.dk/synscentralen/>

Leveringsaftalen indgås på baggrund af den sociale rammeaftale, hvorefter der indgås bilaterale aftaler mellem driftskommune og brugerkommune. Jf. disse lægges der vægt på mindst mulig administration, færrest mulige takster og tillægsydelser. Planlægning finder sted i kommuneklyn-ger.

Bekendtgørelse om specialundervisning for voksne:

§7. Kommunalbestyrelsen kan henlægge sine beføjelser vedrørende henvisning, herunder visitation til voksenspecialinstitutioner.

§3. De fornødne læremidler, herunder undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler, stilles gratis til rådighed for deltagerne, jf. lovens §4, stk. 2.

Vedr. §3 drejer det sig i overvejende grad om optiske, optikunderstøttende samt computerbase-rede hjælpemidler jf. Lov om social service §112 og §113, som også omfatter øjenproteser.

Synscentralen sikrer gennem visitation, at brugeren på baggrund af den øjenlægelige, optiske og pædagogiske vurdering opfylder betingelserne for at modtage Kommunens/Synscentralens råd-givning, vejledning og undervisning og iværksætter disse tilbud. Synscentralen foretager udred-ning af brugerens behov for synshjælpemidler jf. Lov om Social Service. Synscentralen forestår udlån af synshjælpemidler, der er tilskudsberettigede.

Ved en samlet takst sikrer kommunerne, at Synscentralen på vegne af disse fortsat kan råde over de nødvendige synshjælpemidler, varetage genbrugsdepot og sikre indkøbsaftaler med leveran-

dører, herunder samarbejdsaftaler med lokale optikere. Kommunen henlægger øjenproteseområdet til Synscentralen. Synscentralen leverer sine ydelser til borgerne på vegne af kommunen, og kan indgå i kommunens faglige, organisatoriske og udviklingsmæssige arbejde på området.

Takstberegning:

Alle aktuelle ydelser til registrerede blinde og svagsynede og samtlige direkte og indirekte henførbare udgifter indgår i beregningen. Taksten er fordelt i forhold til antal registrerede blinde og svagsynede pr. den 1. januar 2021. Ca. 40 % af alle registrerede blinde og svagsynede modtager hvert år et kortere eller længerevarende forløb fra Synscentralen. Derudover modtager personer med medicinsk/optisk varig øjenlidelse og/eller varigt synshandicap (svagsynsoptik) refraktionsundersøgelser og udredning vedr. synshjælpemidler (Serviceloven §§ 112 & 113).

Budgettet er fremskrevet fra 2022 til 2023 med KL's estimat for fremskrivning af pris- og lønudgifter.

Takster: Undervisning, rådgivning og vejledning af blinde og svagsynede børn og voksne, visitation og tildeling af lovbundne synshjælpemidler jf. Serviceloven og Folkeskoleloven.

2023	Befolkningstal 1.7.2021	Antal registrerede synshandicappede 1.7.2021	Drift (1.000 kr.)	Hjælpemidler/ Servicelov og skole (1.000 kr.)	I alt (1.000 kr.)
Faxe	36.979	317	1.197	485	1.682
Guldborgsund	60.478	617	2.330	945	3.275
Lolland	40.331	482	1.820	738	2.558
Næstved	83.492	865	3.266	1.325	4.591
Vordingborg	45.337	573	2.163	877	3.040
	266.617	2.854	10.776	4.370	15.146

(Leveringsaftalen for første år i den 4-årige aftaleperiode 2022-2025).

Følgende foranstaltninger er ikke indeholdt i aftalen: Optagelse på Institut for Blinde og Svagsynede (Hellerup), på Synscenter Refsnæs (Kalundborg) eller på Fuglsangscentret (Fredericia), omkostninger i forbindelse med bygningsændringer samt førerhunde.

- Aftalen indgås for en periode på 4 år fra den 1. januar 2022 til 31. december 2025.
- Der foretages årligt fremskrivning af pris- og lønudgifter svarende til KL's satser.
- Taksten reguleres årligt svarende til antal registrerede blinde og svagsynede (pr. 1. januar i det aktuelle kalenderår).
- Taksten indeholder 4 % i overhead til driftskommune (af driftsbudget).
- Taksten opkræves årligt den 1. februar. Overskud/underskud afregnes årligt primo januar det følgende år.
- Aftalen kan opsiges af parterne pr. 1. januar i et givet år med et varsel på minimum 12 måneder.

Synshjælpemidler jf. Servicelovens §§ 112 & § 113: Kommunen indgår i genbrugs- og stordriftsordningen på Synscentralen, der forestår udlevering af hjælpemidler. Det drejer sig om ADL-hjælpemidler, mobilitystokke, talende ure, digitale afspillere, oplæsningsapparater m.m., jf. opstilling i Kvalitetsstandard for Synshjælpemidler.

Dialogmøder indgår som en del af samarbejdet omkring kommunens serviceniveau, ankesager, håndtering af data, informativ virksomhed m.v.

Lovgrundlag

Synscentralens/kommunens tilbud til blinde og svagsynede personer omfatter:

- Lov om social service: § 11 stk. 3: Specialrådgivning for børn og unge under 18 år.
- Folkeskoleloven § 20 stk. 2: Specialpædagogisk bistand til børn og unge under 18 år (børn, der er optaget i Synsregisteret).
- Folkeskoleloven § 4: Specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen (børn, der er optaget i Synsregisteret).
- Lov om social service § 12: Specialrådgivning for voksne over 18 år.
- Lov om specialundervisning for voksne § 1 stk. 3: Specialpædagogisk bistand til voksne over 18 år. (Synscentralen tilbyder undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af blindhed eller svagsynethed.)
- Lov om social service § 112 og § 113: Hjælpemidler og forbrugsgoder. Tilkendelse af hjælpemidler og tilskud til forbrugsgoder.
- Lov om social service § 112 og § 113: Reparation og udskiftning af hjælpemidler og forbrugsgoder.
- Lov om social service § 10 stk. 4: Rådgivning og vejledning om valg af hjælpemidler samt instruktion i brugen heraf.

Endvidere foretager Synscentralen udvikling og formidling af viden på området.

Synscentralens bestyrelse ultimo 2023

1 medlem udpeget af Vordingborg Kommunalbestyrelse blandt handicap- og psykiatriudvalgets medlemmer:

- Kommunalbestyrelsesmedlem Heino Hahn
Suppleant: Kommunalbestyrelsesmedlem Mette Høgh Christiansen

1 medlem udpeget af hver kommune, hvormed Vordingborg Kommune har indgået leveringsaftale for Synscentralen.

- Faxe: Martin Rosbjørn Jensen
Suppleant: Kommunalbestyrelsesmedlem Nellie Bradsted
- Guldborgsund: Kommunalbestyrelsesmedlem Yavuz Sari
Suppleant: Kommunalbestyrelsesmedlem Martin Pedersen
- Lolland: Kommunalbestyrelsesmedlem Lars Christiansen
- Næstved: Kommunalbestyrelsesmedlem Aligo Francis
Suppleant: Kommunalbestyrelsesmedlem Jørgen Christiansen

1 medlem udpeget af Danske Handicaporganisationer.

- Vibeke Svendsen

1 medlem udpeget af Dansk Blindesamfund.

- Danni Lundgren
- Hans Jørgen Wiberg (suppleant)

2 medlemmer valgt blandt medarbejderne på Synscentralen.

- Bente E. Pedersen
- Peter Bo Aundal

1 medlem udpeget af og blandt de unge i alderen 18 – 30 (elevrepræsentant).

- Jackie B. L. Hansen (formand)

Normering og medarbejderforudsætninger

Normering

- 1 forstander, ledelse, administration og ad hoc sager
- 3 synskonsulenter for voksne
- 1 synskonsulent for småbørn og børn/unge/voksne med sammensatte funktionsnedsættelser
- 1 synskonsulent for blinde og svagsynede børn i folkeskolens almindelige klasser & ungdomsuddannelser
- 2 synskonsulenter for it-området, blinde og svagsynede
- 1 synskonsulent for it-området, blinde - 22 timer/uge
- 1 personlig assistent (chauffør mv.) - 20 timer/uge
- 1 optometrist
- 1 administrativ medarbejder, 23 timer/uge: regnskab
- 1 administrativ medarbejder, 23 timer/uge: journal, bookinger og styring af optikansøgninger
- 1 administrativ medarbejder, 35 timer/uge: journal, bookinger og styring af hjælpemidler

Medarbejderforudsætninger

Det sikres løbende, at alle medarbejdere på Synscentralen er i besiddelse af opdateret specialviden. En forudsætning for, at man som synskonsulent kan indgå med selvstændige opgaveløsninger på Synscentralen, er en kompetence svarende til modul 1 og 2 af instruktøruddannelsen, PD i specialpædagogik med synslinjen eller instruktøruddannelsen på Institut for Blinde og Svagsynede, eller tilsvarende.

Kompetenceudvikling må løbende tilpasses ud fra brugernes, det omgivende samfunds og Synscentralens behov for justering samt udvikling af kvalifikationer og den enkelte medarbejders ønske om udvikling.

Kompetenceudviklingen sikres gennem videreuddannelse, kollegial supervision og netværksdannelse samt læring på jobbet.

Medarbejderoversigt

Per Nielsen
Leder

Vibeke Bille
Synskonsulent,
voksenområdet

Malene Palsgård Søhus
Synskonsulent,
voksenområdet

Steven Andersen
Synskonsulent,
voksenområdet

Claus Giasson Jensen
IT-konsulent

Peter Aundal
IT-konsulent

Hanne E. P. Pedersen
IT-konsulent

Bente Elisabeth Pedersen
Synskonsulent,
skolebørn

Jan Ilsø-Boelstoft
Synskonsulent,
småbørn og
flerhandicappede

Henrik Holton
Optometrist

Marina Kjellberg
Administrativ
medarbejder

Kirsten Kofoed-Madsen
Administrativ
medarbejder

Henriette Lund Fredslund
Administrativ
medarbejder

Susanne Kragh Koch
Personlig assistent

Ordforklaring

Blinde og svagsynede

Man betragtes som svagsynet, når man ser mindre end 6/18 målt på det bedste øje med den bedste optik, eller når man har et synsfelt, der er mindre end 20 grader, eller hvis halvdelen af synsfeltet er bortfaldet (hemianopsi). Social blindhed defineres som en synsbrøk mellem 6/60 og 1/60, mens en synsbrøk (eller visus) mindre end det er praktisk eller total blindhed.

Dioptri

En måleenhed for et brilleglas (optisk linse) eller en lups styrke.

Medicinsk-optisk definerede varige øjenlidelser

Udgør 14 diagnosegrupper, som kan være tilskudsberettigede.

Refraktion

Synsprøve, hvor optikeren bl.a. udmåler styrken til brilleglas. Styrken udtrykkes i dioptri og cylinderværdi.

Visus

Visus betyder det samme som synsstyrke og angives som en brøk. Synsbrøken 6/18 angiver begyndelsen af svagsynsområdet og betyder, at dét, som en normaltseende kan se på 18 meters afstand, skal den svagsynede person med synsbrøken 6/18 have ind på 6 meters afstand for at kunne se/skelne tilsvarende. Synsstyrken måles altid på det bedst seende øje og med den bedst mulige korrektion (brille).